2. Auditorne vježbe Baze podataka

Fakultet elektrotehnike i računarstva

U auditornim vježbama obradit će se:

- Upravljanje istodobnim pristupom
- Optimiranje upita
- ER model baze podataka:
 - opis problema → ER model
 - ER model → relacijski model
- Sigurnost
- Okidači i pohranjene procedure
- Privremene i virtualne relacije

U zadatku se podrazumijeva korištenje PostgreSQL SUBP-a.

Nad bazom podataka su aktivne samo dvije sjednice: A i B.

Korisnici u sjednicama izvode naredbe pomoću interaktivnog alata za izvođenje SQL naredbi (npr. PgAdmin), redom prema brojevima navedenim ispred svake naredbe: korisnik u sjednici A izvede naredbu {1} do kraja, zatim korisnik u sjednici B izvede naredbu {2} do kraja, itd.

Korisnik kojem je zbog zaključavanja dojavljena pogreška, privremeno obustavlja obavljanje daljnjih naredbi **ali ne prekida transakciju**, a drugi korisnik nastavlja s radom dok ne izvede sve svoje naredbe ili dok se i njemu ne dogodi pogreška zbog nemogućnosti postavljanja ključa. Ako se korisniku oslobodi ključ na kojeg čeka, on nastavlja s obavljanjem svojih naredbi.

Za svaku naredbu kojom mogu biti postavljeni ključevi, napišite koja vrsta ključa se postavlja na koji objekt, a ako se ključ ne postavlja ili ne uspije postaviti obrazložite zbog čega. Ako prilikom izvođenja naredbe dođe do pogreške, navedite kojem će korisniku (u kojoj sjednici) pri izvođenju koje naredbe pogreška biti dojavljena te obrazložite uzrok pogreške.

Relacija *pred* kreirana je naredbom:

```
CREATE TABLE pred( sifPred SMALLINT PRIMARY KEY , nazPred CHAR(20));
```

U relaciju *pred* upisani su predmeti sa šiframa 1 do 50.

	Korisnik A		Korisnik B
{1}	BEGIN TRANSACTION;	{2}	BEGIN TRANSACTION;
{3}	SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL READ COMMITTED;	{ 4 }	SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL SERIALIZABLE;
{5}	SELECT * FROM pred WHERE sifPred = 15 FOR SHARE;	{6}	SELECT * FROM pred WHERE sifPred >= 15 FOR SHARE;
{7}	<pre>UPDATE pred SET nazPred= 'Predmet 20' WHERE sifPred = 20;</pre>	{8}	<pre>UPDATE pred SET nazPred = 'Predmet 16' WHERE sifPred = 16;</pre>
{9}	COMMIT TRANSACTION;	{10}	COMMIT TRANSACTION;

	Korisnik A		Korisnik B
{1}	BEGIN TRANSACTION;	{2}	BEGIN TRANSACTION;
{3}	SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL READ COMMITTED;	{ 4 }	SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL SERIALIZABLE;
{5}	SELECT * FROM pred WHERE sifPred = 15 FOR SHARE;	{6}	<pre>SELECT * FROM pred WHERE sifPred >= 15 FOR SHARE;</pre>
{7}	<pre>UPDATE pred SET nazPred= 'Predmet 020' WHERE sifPred = 20;</pre>	{8}	<pre>UPDATE pred SET nazPred = 'Predmet 016' WHERE sifPred = 16;</pre>
{9}	COMMIT TRANSACTION;	{10}	COMMIT TRANSACTION;
{5}	postavlja ključ za čitanje (shared lock) nad n-torkom sa šifrom 15. Ključ traje do kraja transakcije.	{6}	postavlja ključ za čitanje na n-torke sa šifrom >= 15. Postavljeni ključevi traju do kraja transakcije (do obavljanja naredbe {10}).
{7}	pokušava postaviti ključ za pisanje nad n-torkom sa šifrom 20, ali ne uspijeva jer je nad tom n-torkom u sjednici B naredbom {6} postavljen ključ za čitanje - transakcija čeka dok transakcija B ne otpusti ključ nad n-torkom sa šifrom 20.	{8}	postavlja ključ za pisanje nad n-torkom sa šifrom 16. Ključ za pisanje traje do kraja transakcije.
		{10}	otpušta sve postavljene ključeve
{7}	postavlja ključ za pisanje nad n-torkom sa šifrom 20. Mijenja naziv predmeta u 'Predmet 020'. Ključ za pisanje traje do kraja transakcije.		
{9}	otpušta sve postavljene ključeve		

Za dani odsječak sadržaja relacije **pred** odredite rezultate naredbi {4}, {5}, i {7} ako u trenutku započinjanja transakcija A i B vrijedi:

- ID najranije aktivne transakcije: 1450
- ID koji još nije dodijeljen: 1454
- aktivne su transakcije: 1450, 1451

Pretpostavite da do kraja naredbi {6} i {8}

- su transakcije 1450 i 1451 ostale aktivne
- izuzev transakcije A niti jedna druga transakcija ne mijenja sadržaj relacije pred
- nije aktiviran proces koji "čisti" stare n-torke (garbage cleaner)

xmin	xmax	sifPred	nazPred
• • •		• • •	• • •
1400	0	3	Pred 3
1420	1435	4	Pred 4
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6
1450	0	6	Pred 06
• • •	• • •	• • •	• • •

	Korisnik A T _{id} =1452		Korisnik B T _{id} =1453
{1}	BEGIN TRANSACTION;	{2}	BEGIN TRANSACTION; SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL SERIALIZABLE;
{3}	<pre>UPDATE pred SET nazPred = 'Pred 03' WHERE sifPred = 3;</pre>		
{4}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;	{5}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;
{6}	COMMIT TRANSACTION;	{7}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;
		{8}	COMMIT TRANSACTION;

SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6; SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;

xmin	xmax	sifPred	nazPred
1452	0	3	Pred 03
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6

xmin	xmax	sifPred	nazPred
1400	1452	3	Pred 3
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6

{7} SELECT xmin, xmax, * FROM pred
WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;

xmin	xmax	sifPred	nazPred
1400	1452	3	Pred 3
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6

Za dani odsječak sadržaja relacije **pred** odredite rezultate naredbi {4}, {5}, i {7} ako u trenutku započinjanja transakcija A i B vrijedi:

- ID najranije aktivne transakcije: 1450
- ID koji još nije dodijeljen: 1454
- aktivne su transakcije: 1450, 1451

Pretpostavite da do kraja naredbi {6} i {8}

- su transakcije 1450 i 1451 ostale aktivne
- izuzev transakcije A niti jedna druga transakcija ne mijenja sadržaj relacije pred
- nije aktiviran proces koji "čisti" stare n-torke (garbage cleaner)

xmin	xmax	sifPred	nazPred
	• • •	• • •	• • •
1400	0	3	Pred 3
1420	1435	4	Pred 4
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6
1450	0	6	Pred 06
	•••		•••

	Korisnik A T _{id} =1452		Korisnik B T _{id} =1453
{1}	BEGIN TRANSACTION;	{2}	BEGIN TRANSACTION; SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL SERIALIZABLE;
{3}	<pre>UPDATE pred SET nazPred = 'Pred 03' WHERE sifPred = 3;</pre>		
{4}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;	{5}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;
{6}	COMMIT TRANSACTION;	{7}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;
		{8}	COMMIT TRANSACTION;

{4}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred	{5}	SELECT xmin, xmax, * FROM pred
	WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;		WHERE sifPred BETWEEN 3 AND 6;

xmin	xmax	sifPred	nazPred
1452	0	3	Pred 03
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6

xmin	xmax	sifPred	nazPred
1400	1452	3	Pred 3
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6

7}	SELECT	xmin, xr	nax, *	FROM	4 pre	ed .
	WHERE	sifPred	BETWEE	:N 3	AND	6;

xmin	xmax	sifPred	nazPred
1452	0	3	Pred 03
1435	0	4	Pred 04
1335	1451	5	Pred 5
1340	1450	6	Pred 6

3. Optimiranje upita

mjerniElement

mjerenje					
<u>SifMjerenje</u>	datum	OznPostaja	sifMjElem	rbrMjerenje	izmjerenaVrij
1003456	20.05.2015	ZG-M	1	28	12.4
1003457	20.05.2015	ZG-M	2	10	1017.0
5604575	20.05.2015	ZG-M	5	10	6.3
5643216	20.05.2015	ST-M	1	25	17.2
6543808	21.05.2015	HV	3	2	17.6

<u>ozn</u>	nazPostaja	Nadm
Postaja		Visina
ZG-M	Zagreb-Maksimir	123
ZG-P	Zagreb-Puntijarka	988
ST-M	Split-Marjan	122
ZAV	Zavižan	1594
HV	Hvar	0

<u>sifMjElem</u>	nazMjElem	sifJedMjere			
1	Temperatura zraka	1			
2	Tlak zraka	2			
3	Temperatura mora	1			
4	Količina oborine	3			
5	Brzina vietra	4			

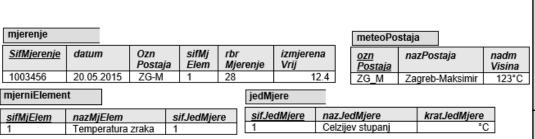
jeamjere		
<u>sifJedMjere</u>	nazJedMjere	kratJedMjere
1	Celzijev stupanj	°C
2	Hektopaskal	hPa
3	Milimetar	mm
4	Metar u sekundi	m/s
5	Farenhajtov stupanj	°F

meteoPostaia

Dolje prikazanim naredbama kreirane su relacije *meteoPostaja, mjerniElement, jedMjere* i *mjerenje*.

```
CREATE TABLE jedMjere
                                         CREATE TABLE mjerniElement
  sifJedMjere
                                           sifMjElem
                                                           SMALLINT PRIMARY KEY
                SMALLINT PRIMARY KEY
                                         , nazMjElem
, nazJedMjere
                CHAR (50)
                            NOT NULL
                                                          CHAR (50)
                                                                      NOT NULL
                                           sifJedMjere
 kratJedMjere
                CHAR (50)
                                                           SMALLINT
                                                                      NOT NULL
                            NOT NULL
                                                          REFERENCES jedMjere(sifJedMjere));
);
CREATE TABLE meteoPostaja (
                                         CREATE TABLE mjerenje
                                           sifMjerenje
  oznPostaja
                CHAR (5) PRIMARY KEY
                                                           INTEGER PRIMARY KEY
, nazPostaja
                CHAR (250)
                             NOT NULL
                                         , datum
                                                          DATE
 nadmVisina
                                         , oznPostaja
                SMALLINT
                             NOT NULL
                                                          CHAR (5) NOT NULL
                                                          REFERENCES meteoPostaja (oznPostaja)
);
                                           sifMjElem
                                                           SMALLINT NOT NULL
                                                          REFERENCES mjerniElement(sifMjElem)
                                           rbrMjerenje
                                                           SMALLINT NOT NULL
                                           izmjerenaVrij
                                                          DECIMAL
                                                                      NOT NULL
                                           UNIQUE (datum, rbrMjerenje, oznPostaja, sifMjElem));
```

3. Optimiranje upita

Optimizatoru su raspoloživi sljedeći podaci:

N(jedmjere) = 20
N(mjerniElement) = 200
N(meteoPostaja) = 500
N(mjerenje) = 6.000.000

V(izmjerenaVrij, mjerenje) = 2.000.000
V(rbrMjerenje, mjerenje) = 500
V(datum, mjerenje) = 100
V(nadmVisina, meteoPostaja) = 450
V(sifJedMjere, mjerniElement) = 20

Za donju SELECT naredbu potrebno je nacrtati plan izvođenja nakon provođenja heurističke optimizacije. Redoslijed spajanja odrediti na temelju procjene ukupnog broja n-torki u svim međurezultatima. U planu naznačiti očekivani broj zapisa za međurezultate, te korištene metode pristupa. Navesti sve izraze prema kojima je obavljena procjena broja n-torki u međurezultatima.

```
SELECT *
  FROM mjerenje, mjerniElement, jedMjere
WHERE mjerenje.sifMjElem = mjerniElement.sifMjElem
  AND mjerniElement.sifJedMjere= jedMjere.sifJedMjere
  AND rbrMjerenje = 1
  AND datum < '01.01.2016'
  AND jedMjere.sifJedMjere = 1</pre>
```

3. Optimiranje upita – početni plan

```
SELECT
  FROM mjerenje, mjerniElement, jedMjere
 WHERE mjerenje.sifMjElem = mjerniElement.sifMjElem
    AND mjerniElement.sifJedMjere= jedMjere.sifJedMjere
    AND rbrMjerenje = 1
                                                  mjerenje
                                                                                                    meteoPostaja
    AND datum < '01.01.2016'
                                                  SifMjerenje
                                                            datum
                                                                    Ozn
                                                                            sifMi
                                                                                 rbr
                                                                                         izmierena
                                                                                                          nazPostaia
                                                                                                                       nadm
                                                                                                    <u>ozn</u>
                                                                    Postaja
                                                                           Elem
                                                                                 Mjerenje
                                                                                         Vrij
    AND jedMjere.sifJedMjere = 1
                                                                                                    Postaja
                                                                                                                       Visina
                                                  1003456
                                                           20.05.2015
                                                                    ZG-M
                                                                                             12.4
                                                                                                   ZG M
                                                                                                          Zagreb-Maksimir
                                                                                                                       123°C
                                                 mjerniElement
                                                                                    jedMjere
                                                                                               nazJedMiere
                                                                                     sifJedMjere 
                                                                                                             kratJedMiere
                                                  sifMjElem
                                                           nazMjElem
                                                                         sifJedMjere
                                                                                               Celzijev stupanj
                                                           Temperatura zraka
```

Redoslijed spajanja relacija određen redoslijedom kojim su navedene u FROM dijelu:

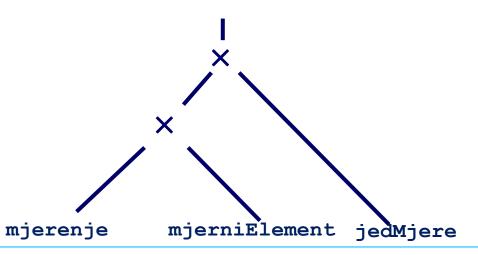
mjerenje.sifMjElem = mjerniElement.sifMjElem

AND mjerniElement.sifJedMjere= jedMjere.sifJedMjere

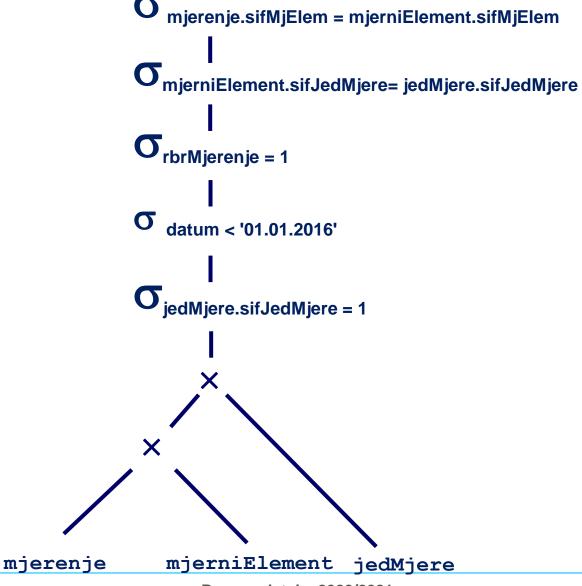
AND rbrMjerenje = 1

AND datum < '01.01.2016'

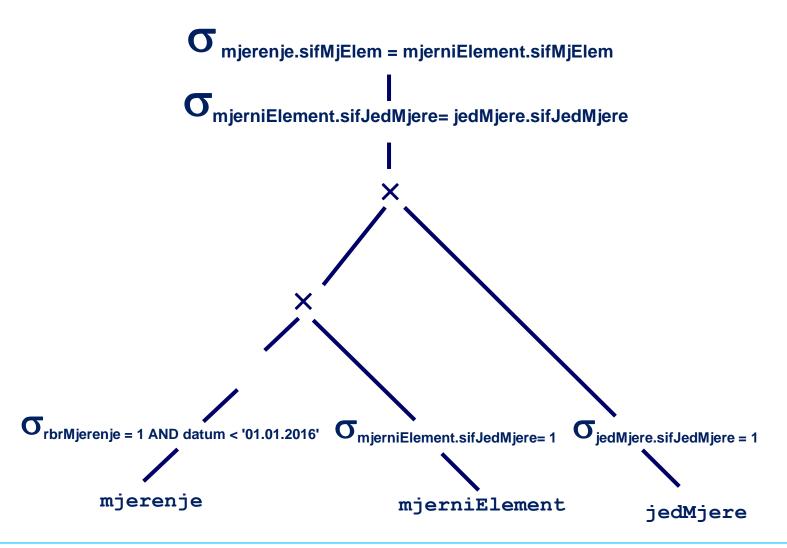
AND jedMjere.sifJedMjere = 1

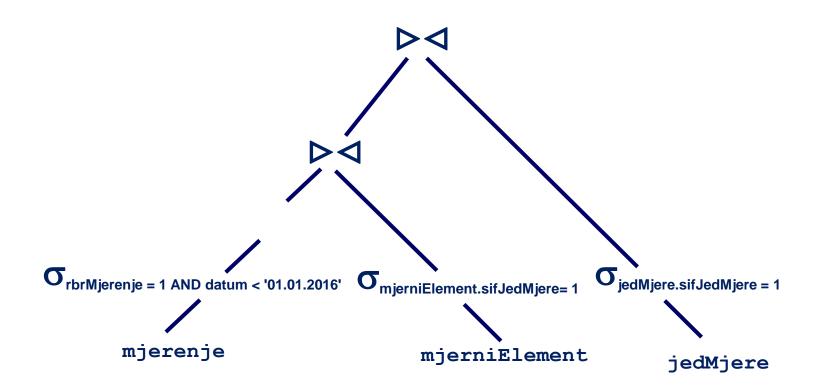
3. Optimiranje upita - rastavljanje uvjeta selekcije

3. Optimiranje upita - potiskivanje uvjeta selekcije

3. Optimiranje upita - kombiniranje operacije selekcije i Kartezijevog produkta

3. Optimiranje upita - procjena broja n-torki

 $jedMjere_1 = \sigma_{sifJedMjere=1}$ (jedMjere)

= 1

```
N(jedmjere) = 20

N(mjerniElement) = 200

N(meteoPostaja) = 500

N(mjerenje) = 6 000 000

V(izmjerenaVrij, mjerenje) = 2000 000

V(rbrMjerenje, mjerenje) = 500

V(datum, mjerenje) = 100

V(nadmVisina, meteoPostaja) = 450

V(sifJedMjere, mjerniElement) = 20
```

```
Procjena broja n-torki u međurezultatu za različite redoslijede spajanja
```

N (mjerenje₁ $\triangleright \triangleleft$ mjerniElement₁) \leq N(mjerenje₁) <= 4 000 (mjerenje₁ \cap mjerniElement₁ je ključ u mjerniElement)

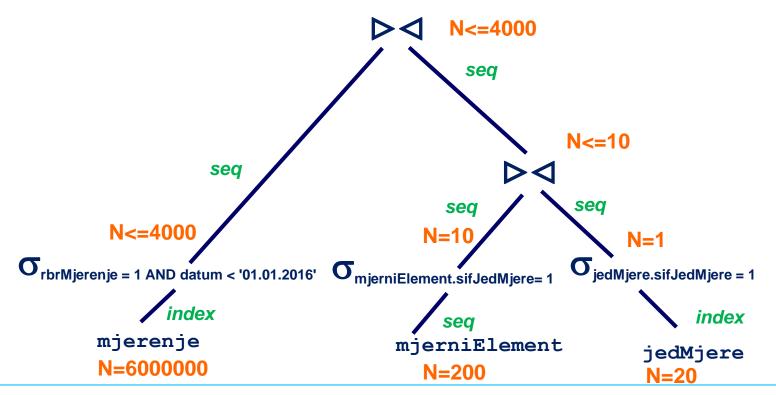
N (mjerniElement₁⊳⊲ jedMjere₁) <= N(mjerniElement₁) <= 10 (mjerniElement₁ ∩jedMjere₁ je ključ u mjerniElement)

 $N \text{ (mjerenje}_1 \triangleright \triangleleft \text{ jedMjere}_1) = N \text{ (mjerenje}_1)*N \text{ (jedMjere}_1) = 4 000$

Redoslijed spajanja:⇒ (mjerniElement₁⊳⊲ jedMjere₁) ⊳⊲ mjerenje₁

3. Optimiranje upita - stablo upita

```
CREATE TABLE jedMjere
                                                      CREATE TABLE mjerenje
                SMALLINT PRIMARY KEY
                                                         sifMjerenje
  sifJedMiere
                                                                        INTEGER PRIMARY KEY
                                                      , oznPostaja
                                                                       CHAR (5) NOT NULL
CREATE TABLE mjerniElement
                                                                        REFERENCES
  sifMjElem
                                                      meteoPostaja(oznPostaja)
                SMALLINT PRIMARY KEY
                                                      , sifMjElem
                                                                        SMALLINT NOT NULL
, sifJedMiere
                SMALLINT
                           NOT NULL
                                                                        REFERENCES
                REFERENCES jedMjere(sifJedMjere));
                                                      mjerniElement(sifMjElem)
                                                      , UNIQUE (datum, rbrMjerenje, oznPostaja,
                                                      sifMjElem));
```


U zdravstvenoj ustanovi evidentiraju se podaci o osobama koje mogu biti pacijenti ili liječnici (ili oboje) i obavljenim pregledima.

Za svaku osobu se bilježi šifra, ime i prezime, datum i mjesto rođenja, te ulica i kućni broj stanovanja. Za pacijente se dodatno bilježi kategorija osiguranja, dok se za liječnike bilježi datum početka obavljanja prakse.

Za ulice se bilježi šifra i naziv te mjesto u kojem se ulica nalazi, a za mjesto šifra, poštanski broj i naziv. Ulica pripada samo jednom mjestu; ulice jednakog naziva iz različitih mjesta imaju različite šifre.

Za svaki obavljeni pregled evidentira se nad kojim je pacijentom pregled obavljen, koji je liječnik obavio pregled, datum pregleda i trajanje pregleda (broj minuta). Jedan pregled obavlja samo jedan liječnik. Za svaki pregled evidentira se redni broj pregleda, pri čemu svakog dana za svakog liječnika redni brojevi pregleda započinju ponovo s brojem jedan. Za isti datum za istog liječnika ne postoje dva pregleda s istim rednim brojem.

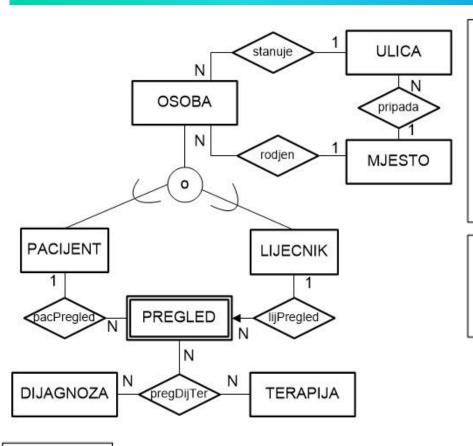
Na jednom pregledu liječnik može pacijentu postaviti više dijagnoza te ga, ovisno o dijagnozi, uputiti na terapije. Za jednu postavljenu dijagnozu na pregledu pacijent se može uputiti na jednu ili više terapija. Na istu terapiju pacijent može biti upućen zbog više dijagnoza postavljenih istim pregledom.

Na različitim pregledima liječnik istom pacijentu za istu dijagnozu može prepisati drugačije terapije.

Za dijagnoze se evidentira šifra i naziv.

Za terapiju se evidentira šifra i opis terapije (npr. 1 - Sonoterapija desnog koljena primjenom ultrazvuka, 2- Elektroterapija lijevog ramena jednosmjernom strujom različite frekvencije...).

- Nacrtati ER model i opisati entitete i veze (njihove atribute i ključeve). Entitete (osim slabih entiteta) opisati isključivo vlastitim atributima. Sve sheme moraju zadovoljavati 3NF.
- Za segment ER modela koji obuhvaća entitete pregled, pacijent i liječnik, te veze koje postoje medu tim entitetima, napisati ekvivalentni relacijski model u obliku SQL naredbi za kreiranje relacija. Naredbe moraju sadržavati definicije integritetskih ograničenja.

pregDijTer
datPregled
sifLijecnik
rbrPregled
sifDijagnoza
sifTerapija
K = {datPregled,
sifLijecnik,
rbrPregled,
sifDijagnoza,
sifTerapija}

pacPregled sifPacijent datPregled sifLijecnik rbrPregled K = {datPregled, sifLijecnik, rbrPregled}

lijPregled datPregled sifLijecnik rbrPregled K = {datPregled, sifLijecnik, rbrPregled}

pripada sifUlica sifMjesto K = {sifUlica} stanuje sifOsoba sifUlica kucniBroj K = {sifOsoba} rodjen sifOsoba sifMjesto K = {sifOsoba}

TERAPIJA sifTerapija opisTerapija K = {sifTerapija}

DIJAGNOZA sifDijagnoza opisDijagnoza K = {sifDijagnoza} PREGLED
datPregled
sifLijecnik
rbrPregled
trajanje
K = {datPregled,
sifLijecnik,
rbrPregled}

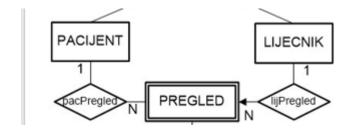
OSOBA sifOsoba imeOsoba prezOsoba datumRod K = {sifOsoba}

PACIJENT sifOsoba katOsig K = {sifOsoba} LIJECNIK sifOsoba datPraksaOd K = {sifOsoba} MJESTO sifMjesto pbr nazMjesto K = {sifMjesto}

ULICA sifUlica nazivUlica K = {sifUlica}

4. ER model – komentar

 Dvije binarne veze prikazano slikom nije moguće pretvoriti u jednu ternarnu vezu između PACIJENT, PREGLED i LIJEČNIK.

- Pregled je slabi entitet koji je vezan uz jednog liječnika (ključ pregleda sadrži ključ liječnika)
- Pregled je vezan uz jednog pacijenta.

Za segment ER modela koji obuhvaća entitete pregled, pacijent i liječnik, te veze koje postoje medu tim entitetima, napisati ekvivalentni relacijski model u obliku SQL naredbi za kreiranje relacija. Naredbe moraju sadržavati definicije integritetskih ograničenja.

```
CREATE TABLE osoba (...)
CREATE TABLE pacijent
  (sifPacijent INTEGER PRIMARY KEY
   katOsiguranja CHAR(2) NOT NULL,
   FOREIGN KEY (siffacijent) REFERENCES osoba(sifOsoba)
);
CREATE TABLE lijecnik
  (sifLijecnik INTEGER PRIMARY KEY
   datPraksaOd DATE
                       NOT NULL,
   FOREIGN KEY (sifLijecnik) REFERENCES osoba(sifOsoba)
);
CREATE TABLE pregled
   (datumPregled DATE
    sifLijecnik INTEGER REFERENCES lijecnik (sifLijecnik)
    rbrPregled
                 SMALLINT
   trajanje
             SMALLINT
    sifPacijent INTEGER REFERENCES pacijent (sifPacijent)
    PRIMARY KEY (datumPregled, sifLijecnik, rbrPregled));
```

Može i drugačije. Kako?

4. ER model (verzija 2)

U zdravstvenoj ustanovi evidentiraju se podaci o osobama koje mogu biti pacijenti ili liječnici (ili oboje) i obavljenim pregledima.

Za svaku osobu se bilježi šifra, ime i prezime, datum i mjesto rođenja te ulica i kućni broj stanovanja.

Za pacijente se dodatno bilježi **broj zdravstvenog osiguranja (identifikator pacijenta)** i kategorija osiguranja, dok se za liječnike bilježi **jedinstveni broj liječničke licence (identifikator liječnika)** i datum početka obavljanja prakse.

OSOBA

sifOsoba imeOsoba prezOsoba datRodjenje K = { sifOsoba}

PACIJENT

brZdrOsig
katOsig
K = { brZdrOsig }

LIJECNIK

brLicence
datPraksaOd
K = { brojLicence }

PREGLED

rbrPregled
brojLicence
datumPregled
trajanje
K = { rbrPregled,
brojLicence,
datumPregled }

Relacijski model:

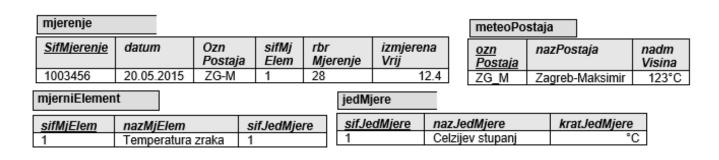
OSOBA= sifOsoba, imeOsoba, prezOsoba, datRodjenje PK = {sifOsoba}

PACIJENT = brZdrOsig, katOsog, sifOsoba $PK = \{brZdrOsig\} K_A = \{sifOsoba\} LIJECNIK = brLicence, datPraksaOd, sifOsoba <math>PK = \{brLicence\} K_A = \{sifOsoba\} \}$

5. Sigurnost BP

U relaciji **ovlasti** (baza podataka **meteoMjerenja**) evidentirane su meteorološke postaje s čijim podacima određeni korisnik može raditi. Vrijednost atributa *login* jednaka je korisničkom imenu (CURRENT_USER) s kojim korisnik uspostavlja SQL sjednicu. Osim vlasnika baze podataka, nijedan korisnik (uključujući PUBLIC) nema nikakve ovlasti. Napisati niz SQL naredbi:

- a) kojima će se stvoriti uloga (role) *meteorolog* te korisnicima kojima se dodijeli uloga *meteorolog* omogućiti:
 - pregledavanje podataka o svim zapisima relacija meteoPostaja i mjerenje
 - unos, izmjena i brisanje samo onih podataka iz relacije meteoPostaja za koje su im dodijeljene ovlasti (tablica ovlasti).
 - kojima će administrator sustava stvoriti korisnika vakula s proizvoljnom lozinkom i ovlastima za uspostavu korisničke sjednice, spajanje na bazu podataka meteoMjerenja i korištenje uloge meteorolog.
- b) koje korisnik *vakula*, nakon što uspostavi korisničku sjednicu, treba obaviti kako bi mogao koristiti dozvole dodijeljene ulozi *meteorolog.*

ovlasti	
<u>login</u>	oznPost
vakula	ZG-M
cacic	ZG-M
sijerkovic	ZG-P

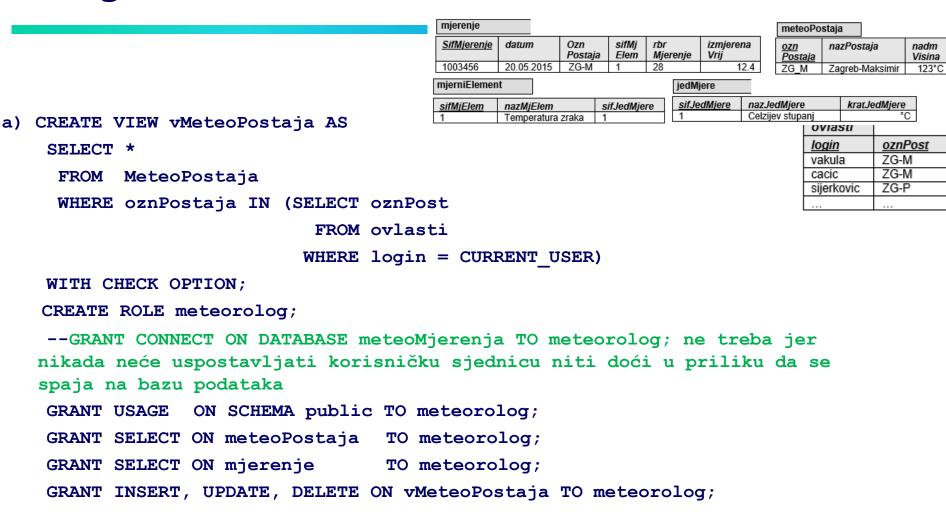
5. Naredbe za kreiranje potrebnih relacija

```
CREATE database meteoMjerenja ;
REVOKE CONNECT ON DATABASE meteoMjerenja FROM PUBLIC;
REVOKE ALL
               ON SCHEMA public FROM PUBLIC;
REVOKE ALL ON ALL TABLES IN SCHEMA public FROM PUBLIC;
CREATE TABLE meteoPostaja (
  oznPostaja
                    CHAR (5) PRIMARY KEY
, nazPostaja
                    CHAR (250)
                                 NOT NULL
, nadmVisina
               SMALLINT
                           NOT NULL
);
CREATE TABLE jedMjere (
  sifJedMjere
                  SMALLINT PRIMARY KEY
, nazJedMjere
                CHAR (50)
                            NOT NULL
, kratJedMjere
                  CHAR (50)
                              NOT NULL
);
CREATE TABLE mjerniElement
  sifMjElem
                  SMALLINT PRIMARY KEY
, nazMjElem
                CHAR (50)
                            NOT NULL
 sifJedMjere
                  SMALLINT
                              NOT NULL REFERENCES jedMjere(sifJedMjere)
);
CREATE TABLE mjerenje (
  sifMjerenje
                INTEGER PRIMARY KEY
   datum
                       DATE
, oznPostaja
                      CHAR (5) REFERENCES meteoPostaja (oznPostaja)
, sifMjElem
                      SMALLINT REFERENCES mjerniElement(sifMjElem)
, rbrMjerenje
                      SMALLINT CHECK (rbrMjerenje between 1 AND 3000)
 izmjerenaVrij
                        DECIMAL
                                    NOT NULL
 UNIQUE (datum, rbrMjerenje, oznPostaja, sifMjElem)
CREATE TABLE ovlasti(
  login
           CHAR (10)
, oznPost CHAR(5) REFERENCES meteoPostaja (oznPostaja)
, PRIMARY KEY (login, oznPost));
```

5. ...i punjenje relacija sadržajem

```
INSERT INTO meteoPostaja VALUES ('ZG-M', 'Zagreb - Maksimir', 123);
INSERT INTO meteoPostaja VALUES ('ZG-P', 'Zagreb - Puntijarka', 988);
INSERT INTO meteoPostaja VALUES ('ST-M', 'Split - Marjan', 122);
INSERT INTO meteoPostaja VALUES ('ZAV', 'Zavižan', 1594);
INSERT INTO meteoPostaja VALUES ('HV', 'Hvar', 0);
INSERT INTO jedMjere VALUES (1, 'Celzijev stupanj', '°C');
INSERT INTO jedMjere VALUES (2, 'Hektopaskal', 'hPa');
INSERT INTO jedMjere VALUES (3, 'Milimetar', 'mm');
INSERT INTO jedMjere VALUES (4, 'Metar u sekundi', 'm/s');
INSERT INTO mjerniElement VALUES (1, 'Temperatura zraka', 1);
INSERT INTO mjerniElement VALUES (2, 'Tlak zraka', 2);
INSERT INTO mjerniElement VALUES (3, 'Temperatura mora', 1);
INSERT INTO mjerniElement VALUES (4, 'Količina oborine', 3);
INSERT INTO mjerniElement VALUES (5, 'Brzina vjetra', 4);
INSERT INTO mjerenje VALUES (1003456, '20.05.2015', 'ZG-M', 1, 28, 12.4);
INSERT INTO mjerenje VALUES (1003457, '20.05.2015', 'ZG-M', 2, 10, 1017.0);
INSERT INTO mjerenje VALUES (5604575, '20.05.2015', 'ZG-M', 5, 10, 6.3);
INSERT INTO mjerenje VALUES (5643216, '20.05.2015', 'ST-M', 1, 28, 17.2);
INSERT INTO mjerenje VALUES (6543808, '21.05.2015', 'HV' , 3, 2, 17.6);
INSERT INTO ovlasti VALUES ('vakula', 'ZG-M');
INSERT INTO ovlasti VALUES ('cacic', 'ZG-M');
INSERT INTO ovlasti VALUES ('sijerkovic', 'ZG-P');
```

5. Sigurnost BP

5. Sigurnost BP

```
b) CREATE LOGIN vakula WITH PASSWORD '...je reko';
    GRANT CONNECT ON DATABASE meteoMjerenja TO vakula;
    GRANT meteorolog TO vakula;
     --GRANT USAGE ON SCHEMA public TO vakula; ne treba mu jer je zbog
   defaultnog INHERIT naslijedio od meteorolog
c) Ništa zbog defaultnog INHERIT (!)
   Da je LOGIN vakula napravljen sljedećom naredbom:
   CREATE LOGIN vakula WITH NOINHERIT PASSWORD '...je reko';
   onda bi virtualna relacija morala biti napravljena sa SESSION USER, te bi
   vakula nakon uspostave korisničke sjednice morao obaviti naredbu:
   SET ROLE meteorolog;
```

clanak					
sif Clanak	naslovClanak	sif Casopis	datum Objava		
1	Quantum physics: How to catch a wave	1	08.06.2009		
2	How the Fruit Fly Got His Spots	2	27.04.2010		
3	Newtonian gravity and the Bargmann algebra	3	11.04.2011		

casopis		
sif Casopis	naz Casopis	brizd God
1	Nature	12
2	Science	12
3	Astrophysic al Journal	6

 Napišite niz SQL naredbi kojima će se u relaciji clanak zabraniti izmjena šifre časopisa u kojem je članak objavljen. Pri pokušaju izmjene časopisa u kojem je članak objavljen potrebno je dojaviti poruku

Promjena časopisa nije dozvoljena!

 Napišite jednu naredbu čije će izvođenje pokušati narušiti pravilo o zabrani izmjene šifre časopisa u relaciji clanak.

Naredbe za kreiranje i punjenje relacija casopis i clanak:

```
CREATE TABLE casopis (
  sifCasopis
                SMALLINT CONSTRAINT pkCasopis PRIMARY KEY,
  nazCasopis VARCHAR (150),
  brIzdGod
                SMALLINT
);
CREATE TABLE clanak (
  sifClanak INTEGER CONSTRAINT pkClanak PRIMARY KEY ,
  naslovClanak VARCHAR (150),
   sifCasopis SMALLINT CONSTRAINT fkClanakCasopis REFERENCES casopis(sifCasopis) ,
  datumObjava DATE);
INSERT INTO casopis VALUES (1, 'Nature', 12);
INSERT INTO casopis VALUES (2, 'Science', 12);
INSERT INTO casopis VALUES (3, 'Astrophisic Journal', 6);
INSERT INTO clanak VALUES (1, 'Quantum physics: How to catch a wave', 1, '08.06.2009');
INSERT INTO clanak VALUES (2, 'How the Fruit Fly Got His Spots', 2, '27.04.2010');
INSERT INTO clanak VALUES (3, 'Newtonian gravity and the Bargmann algebra', 3, '11.04.2011');
```

```
CREATE FUNCTION dojaviPogresku () RETURNS trigger AS
$$
   BEGIN
      RAISE EXCEPTION 'Promjena časopisa nije dozvoljena!';
   END
$$ LANGUAGE plpgsql;
CREATE TRIGGER clanak upd
BEFORE UPDATE OF sifCasopis ON clanak
 FOR EACH ROW
   WHEN (NEW.sifcasopis != OLD.sifCasopis)
      EXECUTE FUNCTION dojaviPogresku();
                                       Data Output Explain Messages Query History
                                       ERROR: Promjena časopisa nije dozvoljena!
Naredba kojom se može testirati rješenje:
                                       CONTEXT: PL/pgSQL function dojavipogresku() line 3 at RAISE
                                       SOL state: P0001
 UPDATE clanak
  SET sifcasopis = sifcasopis + 1
  WHERE sifCasopis < 4;
```

razinaSt

sifRazinaSt	nazRazinaSt	maksDozvTrajanje
1	Preddiplomska	6
2	Diplomska	4

studij

sifStudij	nazStudij	sifRazinaSt	trajanje
1	Računarstvo	1	6
2	Elektrotehnika	1	5

 Studij ne smije trajati dulje od maksimalnog dozvoljenog trajanja propisanog za razinu studija kojoj pripada.

Trebate spriječiti narušavanje navedenog pravila. Pri tom prijaviti poruku:

Nedozvoljeno trajanje studija!

Napomena: Podrazumijevati da se vrijednost atributa maksDozvTrajanje u relaciji razinaStudij ne mijenja.

Naredbe za kreiranje i punjenje relacija razinaSt i studij:

```
CREATE TABLE razinaSt.
  sifRazinaSt SMALLINT CONSTRAINT pkRazinaSt PRIMARY KEY,
  nazRazinaSt VARCHAR(50) NOT NULL,
  maksDozvTrajanje SMALLINT NOT NULL);
CREATE TABLE studij (
  sifStudij
                 INTEGER CONSTRAINT pkStudij PRIMARY KEY,
  nazStudij VARCHAR(255) NOT NULL,
  sifRazinaSt SMALLINT NOT NULL REFERENCES razinaSt(sifRazinaSt),
  trajanje SMALLINT NOT NULL CHECK (trajanje >0));
INSERT INTO razinaSt VALUES (1, 'Preddiplomska', 6);
INSERT INTO razinaSt VALUES (2, 'Diplomska', 4);
INSERT INTO studij VALUES (1, 'Računarstvo', 1, 6);
INSERT INTO studij VALUES (2, 'Elektrotehnika', 1, 5);
```

Analiza:

- Pravilo "Studij ne smije trajati dulje od maksimalnog dozvoljenog trajanja propisanog za razinu studija kojoj pripada" mogle bi narušiti sljedeće operacije:
 - 1. unos n-torke u studij
 - 2. izmjena atributa studij.sifRazinaSt i/ili studij.trajanje
- → Potrebno je implementirati okidače koji će se aktivirati pri obavljanju naredbi INSERT i UPDATE u relaciju studij.

```
CREATE TRIGGER insStudij

AFTER INSERT ON studij FOR EACH ROW

EXECUTE FUNCTION chktrajanjeStudij ();

CREATE TRIGGER updStudij

BEFORE UPDATE OF sifRazinaSt, trajanje ON studij FOR EACH ROW

WHEN (NEW.sifRazinaSt!= OLD.sifRazinaSt OR

NEW.trajanje != OLD.trajanje)

EXECUTE FUNCTION chktrajanjeStudij();
```

- Je li pravilo narušeno provjeravat ćemo pomoću funkcije chkTrajanjeStudij koju ćemo pozivati iz oba okidača.
 - Ako studij traje dulje od predviđenog tj.

```
razinaSt.maksDozvTrajanje < studij.trajanje
      ...procedura će zbog narušavanja opisanog pravila dojaviti grešku pomoću iznimke:
        RAISE EXCEPTION 'Nedozvoljeno trajanje studija!';
CREATE FUNCTION chktrajanjeStudij() RETURNS TRIGGER AS $$
  BEGIN
       (SELECT maksDozvTrajanje FROM razinaSt
         WHERE razinaSt.sifrazinaSt = NEW.sifRazinaSt) < NEW.trajanje
    THEN
         RAISE EXCEPTION 'Nedozvoljeno trajanje studija!';
         RETURN NULL;
    END IF;
    RETURN NEW;
  END
$$ LANGUAGE plpgsql;
```

razinaSt

sifRazinaSt nazRazinaSt maksDo		DozvTr	ajanje	
1	Preddiplomska		6	
2	Diplomska	4		

studij

sifStudij	nazStudij	sifRazinaSt	trajanje
1	Računarstvo	1	6
2	Elektrotehnika	1	5

Testiranje okidača za INSERT (i procedure):

```
INSERT INTO studij VALUES (3, 'Računarstvo 2', 1, 4); ✓
INSERT INTO studij VALUES (4, 'Računarstvo 3', 1, 8);
```

```
Data Output Explain Messages Query History
```

ERROR: Nedozvoljeno trajanje studija!

CONTEXT: PL/pgSQL function chktrajanjestudij() line 6 at RAISE

SQL state: P0001

```
INSERT INTO studij VALUES (4, 'Računarstvo 3', \mathbf{1}, \mathbf{6}); \checkmark
```

Testiranje okidača za UPDATE (i procedure)

razinaSt

sifRazinaSt	nazRazinaSt	maksDozvTrajan		ajanje
1	Preddiplomska		6	
2	Diplomska		4	

```
UPDATE studij SET trajanje = 2 WHERE sifStudij = 1; \checkmark UPDATE studij SET trajanje = 8 WHERE sifStudij = 1;
```

Data Output Explain Messages Query History

ERROR: Nedozvoljeno trajanje studija!

CONTEXT: PL/pgSQL function chktrajanjestudij() line 6 at RAISE

SQL state: P0001

UPDATE studij SET sifRazinaSt = 2 WHERE sifStudij = 1; \checkmark

UPDATE studij SET sifRazinaSt = 2 WHERE sifStudij = 2;

_	EL 14 4 1 3	4	_	
2	Elektrotehnika	1	5	

Data Output Explain Messages Query History

ERROR: Nedozvoljeno trajanje studija!

CONTEXT: PL/pgSQL function chktrajanjestudij() line 6 at RAISE

SQL state: P0001

Razmislite: isti okidač za INSERT i UPDATE?

CREATE TRIGGER insUpdStudij

clan	
------	--

brClanIsk	prezime	ime	datRod
1001	Horvat	Ivan	05.12.1979.
1002	Novak	Jura	28.10.1978.
1003	Jozić	Jozo	01.07.1951.
1004	Herceg	Ante	12.09.1977.

posudba

brClanisk	sifPrim	datPosudba	datPovrat
1001	55	30.08.2012.	31.08.2012.
1002	55	02.09.2012.	NULL
1002	57	02.09.2012.	03.09.2012.
1004	58	04.09.2012.	06.09.2012.
1004	56	06.09.2012.	NULL

- Napisati funkciju broj Posudbi (int) koja će za dani broj članske iskaznice vratiti broj trenutno posuđenih primjeraka.
- Napisati SQL naredbu (ili više njih) koja će uz pomoć gore napisane funkcije spriječiti unos nove posudbe ako član kod sebe već ima tri posuđena primjerka. Pri tom treba dojaviti prikladnu poruku - npr.

Prekoračen dozvoljeni broj posudbi!

Naredbe za kreiranje i punjenje relacije **posudba**:

```
CREATE TABLE posudba (
  brClanIsk INTEGER,
   sifPrim SMALLINT,
   datPosudba DATE,
   datPovrat DATE,
   CONSTRAINT pkPosudba PRIMARY KEY (brClanIsk, sifPrim, datPosudba)
);
INSERT INTO posudba VALUES (1001, 55, '30.08.2012', '31.08.2012');
INSERT INTO posudba VALUES (1002, 55, '02.09.2012', NULL);
INSERT INTO posudba VALUES (1002, 57, '02.09.2012', '03.09.2012');
INSERT INTO posudba VALUES (1004, 58, '04.09.2012', '06.09.2012');
INSERT INTO posudba VALUES (1004, 56, '06.09.2012', NULL);
```

Funkcija za "brojanje" posuđenih primjeraka:

```
CREATE FUNCTION brojPosudbi (p_brClanIsk INTEGER) RETURNS integer AS
$$

BEGIN

RETURN

( SELECT COUNT(*)

FROM posudba

WHERE brClanIsk = p_brClanIsk

AND datPovrat IS NULL);

END

$$ LANGUAGE plpgsql;
```

Testiranje funkcije:

SELECT	brojPosudbi	(1001);	=0
SELECT	brojPosudbi	(1002);	=1
SELECT	brojPosudbi	(1004);	=1

posudba

brClanIsk	sifPrim	datPosudba	datPovrat
1001	55	30.08.2012.	31.08.2012.
1002	55	02.09.2012.	NULL
1002	57	02.09.2012.	03.09.2012.
1004	58	04.09.2012.	06.09.2012.
1004	56	06.09.2012.	NULL

Sprječavanje nove (četvrte) posudbe, ako član ima 3 nevraćena primjerka
 okidač na akciju INSERT nad relacijom posudba

Testiranje okidača (i procedure):

```
INSERT INTO posudba VALUES (1004, 57, CURRENT_DATE, NULL); INSERT INTO posudba VALUES (1004, 58, CURRENT DATE, NULL);
```

Zbog AFTER INSERT u trenutku kada se provjerava WHEN, n-torka čiji je INSERT aktivirao okidač JE unesena u **posudba**, i zbog toga je dobro u uvjetu staviti > 3.

Ove dvije INSERT naredbe će se uspješno obaviti jer nije ispunjen uvjet okidača:

```
WHEN (brojPosudbi(newPosudba.brClanIsk) > 3).
```

```
INSERT INTO posudba VALUES (1004, 59, CURRENT DATE, NULL);
```

Pokušaj obavljanja treće INSERT naredbe završit će pogreškom – aktivirat će se procedura dojaviPogreskuPosud i signalizirati pogrešku pomoću naredbe RAISE EXCEPTION.

ERROR: Prekoračen dozvoljeni broj posudbi!

- Što kada bi okidač umjesto AFTER INSERT bio BEFORE INSERT?
 - U trenutku kada se provjerava WHEN, n-torka čiji je INSERT aktivirao okidač još nije unesena u posudba, i zbog toga treba u uvjet staviti > 2 (a ne > 3) jer bi u suprotnom bila dozvoljena 4, a ne 3 posuđena primjerka

Model – telekom operator

SIM

	sifSIM	broj	sifKorisnik	status
•	1	555111	1	1
	2	555222	2	1
	3	555333	3	1
	4	888000	4	1
	5	888888	NULL	1
			•••	

korisnik

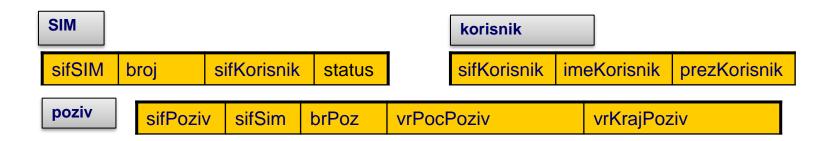
sifKorisnik	imeKorisnik	prezKorisnik
1	Ana	Kralj
2	Ivan	Car
3	Petra	Knez
4	Boris	Križanović

poziv

sifPoziv	sifSim	brPoz	vrPocPoziv	vrKrajPoziv
100	1	555222	10.05.2019 08:00:00	10.05.2019 08:01:15
101	2	555111	10.05.2019 10:00:00	10.05.2019 10:00:15
102	3	888000	10.05.2019 12:00:00	10.05.2019 12:20:00
103	4	888888	10.05.2019 12:20:05	10.05.2019 12:21:15
104	5	123456	10.05.2019 20:00:00	10.05.2019 20:15:00
105	1	123456	11.05.2019 08:00:00	11.05.2019 08:15:00
106	1	555222	10.06.2019 18:00:00	10.06.2019 18:01:15
107	2	555111	10.06.2019 19:00:00	10.06.2019 19:00:15
108	3	888000	10.06.2019 12:00:00	10.06.2019 12:20:00

```
create table korisnik (
                      sifKorisnik
                                                    integer PRIMARY KEY,
                      imeKorisnik
                                                    varchar(20)
                                                                     not null,
                      prezimeKorisnik
                                                   varchar(20)
                                                                     not null
);
create table sim (
                      sifSim
                                  integer PRIMARY KEY ,
                      broj
                                  varchar(10) not null,
                      sifKorisnik integer,
                                                                     not null,
                      status
                                  integer
                      FOREIGN KEY (sifKorisnik) REFERENCES korisnik(sifKorisnik)
);
create table poziv (
                      sifPoziv integer PRIMARY KEY,
                      sifSim
                                                    not null ,
                                  integer
                      brPoz
                                  varchar(10) not null,
                      vrPocPoziv timestamp
                                                    not null,
                      vrKrajPoziv timestamp,
                      FOREIGN KEY (sifSim) REFERENCES sim(sifSim)
);
insert into korisnik values (1, 'Ana', 'Kralj');
insert into korisnik values (2, 'Ivan', 'Car');
insert into korisnik values (3, 'Petra', 'Knez');
insert into korisnik values (4, 'Boris', 'Križanović');
insert into sim values (1, '555111', 1,
                                                   1);
insert into sim values (2, '555222', 2,
                                                   1);
insert into sim values (3, '555333', 3,
                                                   1);
insert into sim values (4, '888000', 4,
                                                   1);
insert into sim values (5, '888888', null,
                                                   1);
insert into poziv values (100, 1, '555222', '10.05.2019 08:00:00', '10.05.2019 08:01:15');
insert into poziv values (101, 2, '555111', '10.05.2019 10:00:00', '10.05.2019 10:00:15');
insert into poziv values (102, 3, '888000', '10.05.2019 12:00:00', '10.05.2019 12:20:00');
insert into poziv values (103, 4, '888888', '10.05.2019 12:20:05', '10.05.2019 12:21:15');
insert into poziv values (104, 5, '123456', '10.05.2019 20:00:00', '10.05.2019 20:15:00');
insert into poziv values (105, 1, '123456', '11.05.2019 08:00:00', '11.05.2019 08:15:00');
insert into poziv values (106, 1, '555222', '10.06.2019 18:00:00', '10.06.2019 18:01:15');
insert into poziv values (107, 2, '555111', '10.06.2019 19:00:00', '10.06.2019 19:00:15');
insert into poziv values (108, 3, '888000', '10.06.2019 12:00:00', '10.06.2019 12:20:00');
```

 Napisati naredbe kojima će se kreirati i napuniti privremena relacija top3. Relacija top3 treba sadržavati ime, prezime i broj poziva koje je ostvarilo troje korisnika s najvećim brojem poziva (uzeti u obzir samo brojeve čiji je vlasnik poznat).

Napisati naredbe kojima će se kreirati i napuniti privremena relacija top3. Relacija top3 treba sadržavati ime, prezime i broj poziva koje je ostvarilo troje korisnika s najvećim brojem poziva (uzeti u obzir samo brojeve čiji je vlasnik poznat).

```
CREATE TEMP TABLE top3 (
          ime VARCHAR(20)
        , prezime VARCHAR(20)
        , brojPoziva INTEGER);
INSERT INTO top3
SELECT imeKorisnik, prezimeKorisnik, COUNT(*) AS ukPoziva
     FROM poziv
     NATURAL JOIN sim
     NATURAL JOIN korisnik
   GROUP BY imeKorisnik, prezimeKorisnik, korisnik.sifKorisnik
   ORDER BY ukPoziva DESC
   LIMIT 3
```

 Napisati naredbe kojima će se kreirati i napuniti privremena relacija top3. Relacija top3 treba sadržavati ime, prezime i broj poziva koje je ostvarilo troje korisnika s najvećim brojem poziva (uzeti u obzir samo brojeve čiji je vlasnik poznat).

```
CREATE TEMP TABLE top3 (ime, prezime, brojPoziva)
 AS
 SELECT imeKorisnik
      , prezimeKorisnik
      , COUNT(*) AS ukPoziva
    FROM poziv
    NATURAL JOIN sim
    NATURAL JOIN korisnik
  GROUP BY imeKorisnik, prezimeKorisnik, korisnik.sifKorisnik
   ORDER BY ukPoziva DESC
  LIMIT 3
```

SELECT * FROM top3;

4	ime character varying (20)	prezime character varying (20)	brojpoziva bigint
1	Ana	Kralj	3
2	Ivan	Car	2
3	Petra	Knez	2

```
INSERT INTO poziv VALUES (109, 4, '555222', '12.06.2019 18:00:00', '10.06.2019 18:01:15');
INSERT INTO poziv VALUES (110, 4, '555111', '12.06.2019 19:00:00', '10.06.2019 19:00:15');
INSERT INTO poziv VALUES (111, 4, '888000', '13.06.2019 12:00:00', '10.06.2019 12:20:00');
SELECT * FROM top3;
```

4	ime character varying (20) □	prezime character varying (20)	brojpoziva bigint
1	Ana	Kralj	3
2	Ivan	Car	2
3	Petra	Knez	2

9b. Virtualne tablice

```
CREATE VIEW top3 (ime, prezime, brojPoziva)
 AS
SELECT imeKorisnik
      , prezimeKorisnik
      , COUNT(*) AS ukPoziva
    FROM poziv
    NATURAL JOIN sim
    NATURAL JOIN korisnik
  GROUP BY imeKorisnik, prezimeKorisnik, korisnik.sifKorisnik
  ORDER BY ukPoziva DESC
  LIMIT 3;
SELECT * FROM top3;
```

4	ime character varying (20)	prezime character varying (20)	brojpoziva bigint
1	Ana	Kralj	3
2	Ivan	Car	2
3	Petra	Knez	2

9b. Virtualne tablice

```
INSERT INTO poziv VALUES (109, 4, '555222', '12.06.2019 18:00:00', '10.06.2019 18:01:15');
INSERT INTO poziv VALUES (110, 4, '555111', '12.06.2019 19:00:00', '10.06.2019 19:00:15');
INSERT INTO poziv VALUES (111, 4, '888000', '13.06.2019 12:00:00', '10.06.2019 12:20:00');
SELECT * FROM top3;
```

4	ime character varying (20)	prezime character varying (20)	brojpoziva bigint
1	Boris	Križanović	4
2	Ana	Kralj	3
3	Ivan	Car	2

ERROR: cannot update view "top3"

DETAIL: Views containing GROUP BY are not automatically updatable.

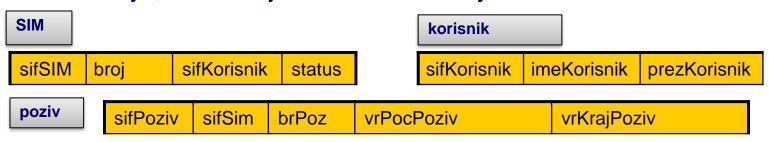
UPDATE top3 SET brojPoziva = 5 WHERE ime = 'Boris' and prezime = 'Križanović';

10. Virtualne tablice

 Kreirati virtualnu relaciju poziv2 u kojoj će se sifSim i brPoz zamijeniti s imenima sudionika, ako su poznata. Za prepaid korisnike ispisati anon:

anon;

, a za vanjske korisnike vanjski.

SELECT * FROM poziv2;

sifPoziv	korisnik1	korisnik2	vrPocPoziv	vrKrajPoziv
100	Ana Kralj	Ivan Car	10.05.2019 08:00:00	10.05.2019 08:01:15
101	Ivan Car	Ana Kralj	10.05.2019 10:00:00	10.05.2019 10:00:15
102	Petra Knez	anon:888000	10.05.2019 12:00:00	10.05.2019 12:20:00
103	anon:888000	anon:888888	10.05.2019 12:20:05	10.05.2019 12:21:15
104	anon:888888	vanjski	10.05.2019 20:00:00	10.05.2019 20:15:00
105	anon:888000	vanjski	11.05.2019 08:00:00	11.05.2019 08:15:00

```
CREATE VIEW poziv2(sifPoziv, korisnik1, korisnik2,
                                      vrPocPoziv, vrKrajPoziv) AS
 SELECT sifPoziv
   CASE WHEN korisnik1.prezimeKorisnik IS NULL THEN 'anon: ' | sim1.broj
         ELSE korisnik1.imeKorisnik || ' ' || korisnik1.prezimeKorisnik
    END
 , CASE WHEN sim2.broj IS NULL THEN 'vanjski'
        WHEN korisnik2.prezimeKorisnik IS NULL THEN 'anon: ' | sim2.broj
        ELSE korisnik2.imeKorisnik || ' ' || korisnik2.prezimeKorisnik
   END
 , vrPocPoziv
 , vrKrajPoziv
FROM poziv JOIN sim AS sim1
              ON poziv.sifSim = sim1.sifSim
       LEFT JOIN sim AS sim2
              ON poziv.brPoz = sim2.broj
       LEFT JOIN korisnik AS korisnik1
              ON sim1.sifKorisnik = korisnik1.sifKorisnik
       LEFT JOIN korisnik AS korisnik2
              ON sim2.sifKorisnik = korisnik2.sifKorisnik
```

SELECT * FROM poziv2;

4	sifpoziv integer	korisnik1 text	korisnik2 text	vrpocpoziv timestamp without time zone	vrkrajpoziv timestamp without time zone
1	105	Ana Kralj	vanjski	2019-05-11 08:00:00	2019-05-11 08:15:00
2	104	anon:888888	vanjski	2019-05-10 20:00:00	2019-05-10 20:15:00
3	101	Ivan Car	Ana Kralj	2019-05-10 10:00:00	2019-05-10 10:00:15
4	110	Boris Križano	Ana Kralj	2019-06-12 19:00:00	2019-06-10 19:00:15
5	107	Ivan Car	Ana Kralj	2019-06-10 19:00:00	2019-06-10 19:00:15
6	100	Ana Kralj	Ivan Car	2019-05-10 08:00:00	2019-05-10 08:01:15
7	106	Ana Kralj	Ivan Car	2019-06-10 18:00:00	2019-06-10 18:01:15
8	109	Boris Križano	Ivan Car	2019-06-12 18:00:00	2019-06-10 18:01:15
9	108	Petra Knez	Boris Križano	2019-06-10 12:00:00	2019-06-10 12:20:00
10	111	Boris Križano	Boris Križano	2019-06-13 12:00:00	2019-06-10 12:20:00
11	102	Petra Knez	Boris Križano	2019-05-10 12:00:00	2019-05-10 12:20:00
12	103	Boris Križano	anon:888888	2019-05-10 12:20:05	2019-05-10 12:21:15